Marte Meo
16.04.26. 12.30-15.00

1. Gjennomgang av noen <u>små</u> endringer i Marte Meo læringssett
2. Tilbakemeldingssituasjonen

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Gratulerer til Cecilie og Vivian

Introduksjon
Marte Meo Utviklingsstøtteprogram i Sammen på vei

Innledning 2

Marte Meo: Hva er det, og hvordan gjør vi det i Sammen på vei? ... 3

Utdyping av filmopptak og Marte Meo-veiledning 7

Nurse-Family Partnership – Teoretisk forankring 11

Oppsummering og huskeliste for tilbakemelding 11

Hvorfor Marte Meo i Sammen på vei? 13

Kunnskapsgrunnlag for videoveiledning 14

Marte Meo-videoveiledning 15

Mer informasjon om innholdet i og tanken bak de to temaene 16

Utdyping av tema 1: Følge barnet i frilek 16

Utdyping av tema 2: Positiv ledelse i strukturert situasjon .. 20

Referanser 24

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Introduksjon
Marte Meo Utviklingsstøtteprogram i Sammen på vei

Før: Marte Meo videoveiledning i Sammen på vei (heftet med ringperm)

Nå: Kortet ned, og mer som introduksjon til Marte Meo;

- Hva er Marte Meo og litt om hvordan
- Teoretisk forankring
- Kunnskapsgrunnlag for videoveiledning
- Overordnet om de to temaene

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Læringssett
Marte Meo Utviklingsstøtteprogram i Sammen på vei

1. Oppgradering og finjustering av noen elementer, som vi skal gå gjennom element for element.
2. Innledningen er krydret med forslag til setninger å benytte i tilbakemeldingssituasjoner:
   - “Dette barnet har ennå ikke fått muligheten til å lære å utvikle disse ferdighetene.”
   - “I dette øyeblikket kan du hjelpe barnet ditt å utvikle språk/relasjoner/ følelser m.m. ved å ...”
   - Når vi ser i filmen at barnet trenger mer tid, kan vi vise det i tilbakemeldingen til foreldrene og si: “Her trenger barnet ditt mer tid. Kan du gi det til barnet ditt?”
   - “La oss se hvordan barnet ditt reagerer når du tilpasser deg barnets tempo.”
   - “Hvis du ønsker å hjelpe barnet ditt til mer struktur i dette øyeblikket, kan du gi informasjon om hva som skal skje videre.”

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

3. De siste sidene er nye:

- Retningslinjer for filming
- Tilbakemelding til foreldrene
- Foreldre som ikke ønsker å bli filmet

© 2024 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

I. Følge barnet i frilek/ustrukturerte situasjoner

FØR:

1. Oppmerksom venting
2. Kontaktinitiativ
3. Respons på barnets initiativ
4. Benevning av det som skjer
5. Turtaking

NÅ:

1. Oppmerksom venting
2. Følge barnets initiativ
3. Respons på barnets initiativ
4. Tilpasse seg tempoet til barnet
5. Ordsette handlinger og følelser

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

1. Oppmerksom venting Oppmerksom venting

- Helt lik

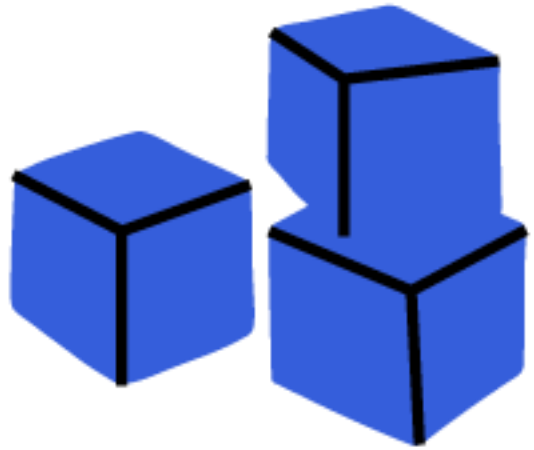
© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

2. Kontaktinitiativ → Følge barnets initiativ

FØR: Tar barnet kontakt med forelderen gjennom stemme, blikk, følelsesuttrykk eller bevegelse/berøring?

NÅ: Tar barnet initiativ gjennom stemme, blikk, følelsesuttrykk eller bevegelse/berøring?

Ønske om å nyansere, fordi det ikke behøver å være initiativ til kontakt som barnet viser. Det kan være et hvilket som helst initiativ. Eksempelvis hvis barnet ser på en leke. Det er et initiativ fra barnet, selv om barnet ikke nødvendigvis oppsøker foreldrene med blikk eller stemme eller bevegelse/berøring.

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

3. Respons på barnets initiativ → Likt

- **What:** Observasjons-sjekkliste (utviklingsorientert):
- Viser forelderen interesse og entusiasme for barnets initiativ?
- Gjentar eller speiler forelderen barnets tone/stemme?
- Følger forelderen barnets blikk og beskriver det barnet ser?
- Venter forelderen til barnet er klar for kontakt igjen, etter at det har signalisert behov for en pause? (flyttet til element 4. Tilpasse seg tempoet til barnet)

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

4. Benevning av det som skjer → 5. Ordsette handlinger og følelser

WHEN og WHAT(Utviklingsorientert observasjonssjekkliste) er helt lik.

WHY: Alt er likt, kun en ekstra setning som er lagt til:

Når forelderen setter ord på sine egne og barnets opplevelser, følelser eller handlinger, kan det bidra til at barnet blir bedre kjent med seg selv. Barn som lærer å sette ord på opplevelser og erfaringer, kan lettere forstå og uttrykke seg selv og vil ta med dette i nye relasjoner. Dette vil hjelpe de å bli forstått i møte med nye mennesker.

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

5. Turtaking → 4. Tilpasse seg tempoet til barnet

When: Nesten likt: Flyten i samspillet er grunnlaget for vellykket kommunikasjon. Den innebærer turtaking mellom barnet og forelderen, og at man forsikrer seg om at barnet får tiden det trenger for å uttrykke seg. Turtaking hjelper barnet med å utvikle en modell for å gå dypere inn i et emne. Forelderen må gi plass til barnet, og se etter reaksjonen til barnet. Når barnet ser bort, kan det bety at barnet har behov for en pause, som kan vare i opptil et minutt. Det betyr ikke nødvendigvis at barnet ikke lenger er interessert i samspill.

- **What:** Observasjons-sjekkliste (utviklingsorientert): Nesten likt, og så er to kulepunkt lagt til:
- Har barnet tid til å ta inn ny informasjon, og tilpasser forelderen seg barnets tempo?
- Tilpasser forelderen innholdet til barnets utviklingstrinn?
- Oppmuntrer forelderen til turtaking?
- Respekterer forelderen barnets signaler for en pause, og venter forelderen til barnet er klar til å ta opp samspillet igjen?
- Sørger forelderen for å ikke ta for mange initiativ?

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Forts. 4. Tilpasse seg tempoet til barnet

- **Why:** Hvorfor er det viktig: Turtaking bidrar til balanse og harmoni i samspillet, med mål om å gi barnet tilstrekkelig tid og spillerom til å aktivt delta. Gjennom denne dynamikken lærer barnet å dele opplevelser, lytte til andre og det å observere hvordan andre bidrar til samtalen.

- Barnet trenger tid til å ta inn og forstå ny informasjon. Forelderen må gi barnet tid til å forberede en respons og til å ta sin tur i samtalen. Slik lærer barnet konseptet *"deg og meg".* Gjennom turtaking lærer barnet å forutse og forstå sekvensene i kommunikasjon — *"nå er det min tur, og så er det din tur".* Dette er grunnleggende for å bygge relasjoner. Barnet lærer å oppdage og forstå andres verden.

- Vi vet fra hjerneforskning at barn på et tidlig stadium i livet danner en forståelse for hvordan dialog fungerer, basert på erfaringer i samspill med sine foreldre. Disse tidlige samhandlingene former barnets forståelse for hvem de er, og hvem de kan bli i relasjoner til andre. Barn utvikler en forventning om hvordan samspill og kommunikasjon skal være, som de så har med seg i nye relasjoner. Positive erfaringer med turtaking gir barn selvtillit. Det er en G*ylden gave*. Dette er hvorfor det tidlige samspillet er så viktig for barns utvikling.

- Barns behov for en pause kan forklares med at hjernen deres aktivt bearbeider og forsøker å forstå den mottatte informasjonen.

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

II. Positiv ledelse i strukturerte situasjoner

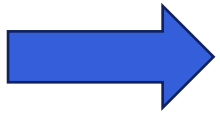
FØR:

1. Kontaktøyeblikk og tydelig start
2. Bekrefte barnets respons
3. Ordsetting/benevning av det som skjer
4. Steg-for-steg instruksjon
5. Klar avslutning

NÅ:

1. Kontaktøyeblikk og tydelig start
2. Bekrefte barnets respons
3. Si hva som er forventet. Steg-for-steg veiledning
4. Instruksjonsøyeblikk og kontaktøyeblikk
5. Klar avslutning

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

1. Kontaktøyeblikk og tydelig start Likt

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

2. Bekrefte barnets respons → Likt

- **What:** Observasjons-sjekkliste (utviklingsorientert):
- Venter forelderen på at barnet skal respondere?
- Reagerer forelderen på barnets respons? (Tidligere: Viser forelderen interesse for barnets respons)
- Bekrefter forelderen barnets positive initiativ?
- **Why:** Hvorfor er det viktig: Forelder som venter, signaliserer til barnet at deres initiativ er verdifulle. Det styrker barnets følelse av mestring når foreldrene ønsker å høre hva de har å si. Dette styrker aktiv deltakelse i samhandlingen i motsetning til passiv føyelighet. Når forelderen venter på barnet, formidles en følelse av ro, tålmodighet og respekt. Ved å bekrefte positive initiativ, lærer barnet hvilke initiativ det er hensiktsmessig å fortsette å bruke. Det hjelper barnet med å bli bevisst sine beste initiativ.

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

3. Ordsetting/benevning av det som skjer

3. Si hva som er forventet – steg for steg

- **Tidligere: When:** Å ordsette innebærer å gi ord til det som foregår eller noe som skal skje. Det kan være på et ytre plan, eller noe som foregår inne i enten forelderen eller barnet. Når man setter ord på det som foregår, får barnet ord for handlinger og opplevelser som de kan ta med videre i nye relasjoner.

- **Nytt: When: Å si hva som er neste steg i prosessen innebærer å sette ord på det som foregår eller noe som skal skje.**

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

3. Ordsetting/benevning av det som skjer

3. Si hva som er forventet – steg for steg

FØR

- **<u>What:</u>**
- Setter forelderen ord på hva som skjer?
- Forteller forelderen hva som vil skje, uten å stille spørsmål?
- Setter forelderen ord på sine egne og barnets følelser?
- Forteller forelderen barnet hva barnet *kan* gjøre, i stedet for å fokusere på hva det ikke bør gjøre?

NÅR

- **<u>What:</u>**
- Setter forelderen ord på hva som skjer her og nå?
- Sier forelderen hva som skal være neste steg?
- Bruker forelderen en trinnvis veiledningsstil for å informere barnet om prosessen?
- Gir forelderen informasjon uten for mange spørsmål?
- Bruker forelderen doble instrukser (vise og fortelle)? (denne var i tidligere element 4. Steg-for-steg instruksjon).
- Forteller forelderen barnet hva barnet *kan* gjøre, i stedet for å fokusere på hva det ikke bør gjøre?

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Forts. 3. Si hva som er forventet – steg for steg

Why: Hvorfor er det viktig:

Forklaring av det som er neste steg, bidrar til å skape forutsigbarhet og struktur. Det hjelper barnet til å forstå, og til å bli kjent med situasjoner de er i. Når forelderen setter ord sine egne og barnets opplevelser, følelser eller handlinger, kan det bidra til at barnet blir bedre kjent med seg selv. At det settes ord på erfaringer, følelser og sinnsbevegelser, vil dessuten utvide barnets vokabular og kommunikasjonsferdigheter. Barn som lærer sette ord på opplevelser og erfaringer, kan lettere forstå og uttrykke seg selv og vil ta med dette i nye relasjoner.

Å sette ord på handlinger gir god struktur i samhandlingen. Det hjelper barnet å forbli i den felles aktiviteten.

Ved å fortelle barnet hva det skal gjøre på en positiv og oppmuntrende måte, gir forelderen retning og energi for læring, noe som i Marte Meo kalles Energiskaper – det gir energi til neste oppgave.

Med spørsmål åpnes muligheten for at barnet kan velge. Det bør ikke stilles spørsmål i situasjoner hvor barnet ikke har et valg.

© 2024 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

4. Steg-for-steg instruksjon

4. Instruksjonsøyeblikk og kontaktøyeblikk

When: Forelderen veksler mellom å lede og å følge barnet. Selv om det er strukturert situasjon, bør forelderen etablere en balanse i kommunikasjonen mellom seg og barnet.

When: I strukturerte situasjoner veksler forelderen mellom å lede og å følge barnet.

- **What:** Observasjons-sjekkliste (utviklingsorientert): Lik som før
- Gir forelderen barnet plass og tid til å motta positiv ledelse fra forelderen og tilpasser til barnets tempo?
- **Sjekker forelder om barnet får det med seg?**
- Er samspillet tilpasset barnets utviklingsnivå?
- Oppmuntrer forelderen til turtaking annenhver gang (aksjon-reaksjon)?

© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Forts. 4. Instruksjonsøyeblikk og kontaktøyeblikk

Why: Hvorfor er det viktig: Barnet tilegner seg viktige sosiale ferdigheter, som å følge forelders ledelse, utvikle en forståelse av sosiale ferdigheter og regler, og får erfaring med sosiale relasjoner. Disse erfaringene er nødvendige for senere relasjoner, i barnehagen, på skolen og ellers i livet. Positive erfaringer med å bli ledet vil gjøre lignende situasjoner lettere for barnet å håndtere.

Why: Hvorfor er det viktig: Når foreldre er tilgjengelige og tilpasser seg barnets tempo, opplever barnet samhandlingen som trygg og forutsigbar. Kontakten hjelper barnet til å føle seg trygg i prosessen. Når barnet føler seg trygg, er det lettere å ta inn og bearbeide ny informasjon. Barnet lærer viktige sosiale ferdigheter, som å følge forelders ledelse, forstå regler og rutiner, og delta i felles aktiviteter. Disse erfaringene danner grunnlag for senere relasjoner, som i barnehagen, på skolen og ellers i livet. Positive erfaringer med å bli ledet vil gjøre lignende situasjoner lettere for barnet å håndtere i fremtiden, og det styrker deres tro på egen evne til å delta, lære og samarbeide.

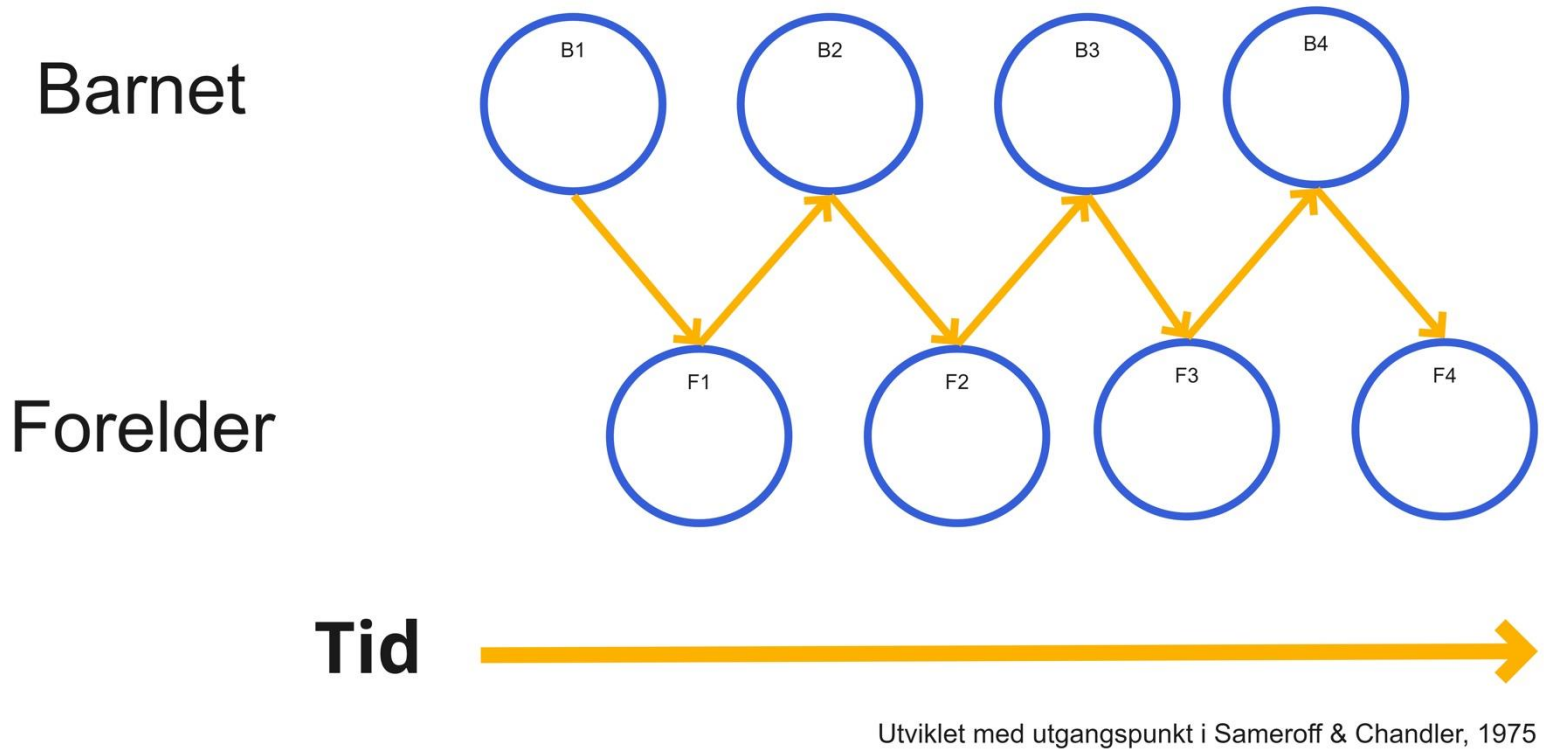
© 2026 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

5. Klar avslutning → Likt

Why: Hvorfor er det viktig: Ved å signalisere at aktiviteten er over, kan barnet forberede seg på en endring eller en ny aktivitet. Tydelig markering av avslutninger bidrar til en rytme og rutine i barnets hverdag. Det utvikles forutsigbarhet og en opplevelse av struktur. Barnet hjelpes til å forberede seg på endringen, og det kan redusere stress og frustrasjon.

Neste gang en lignende aktivitet eller samarbeid skal gjennomføres, har barnet med seg erfaringene fra sist. Hvis de opplevde glede og mestringsfølelse sist, vil de ha disse følelsene neste gang aktiviteten skal gjennomføres. Det gjelder også for foreldrene.

© 2024 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Utviklet med utgangspunkt i Sameroff & Chandler, 1975

3W Veiledningssystem (Aarts & Aarts, 2020).

«*When, What and Why»:* En strukturert metode for å hjelpe med å formidle Marte Meo-informasjon.

- **When:** Her beskrives elementet mer i detalj, hva innebærer for eks. Oppmerksom venting; «Oppmerksom venting er utgangspunktet for samspillet, hvor barnet gis plass». Det som står her kan dere benytte når dere skal fortelle forelder om klippet du vil vise.

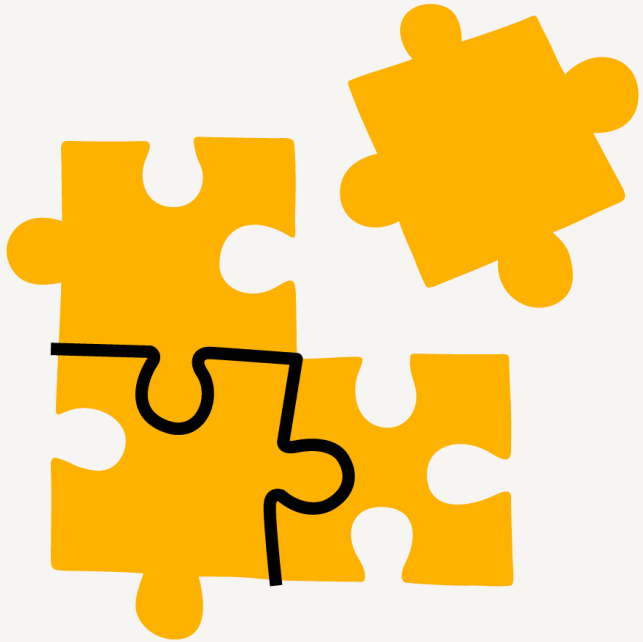
- **What:** Utviklingsorientert sjekkliste, som dere kan benytte for å holde orden på hva foreldre mestrer, og hva de ennå ikke har kommet til, som det kan være hensiktsmessig å jobbe med framover. Dette er klippet du har funnet, som viser de aktuelle kulepunktene som dere skal jobbe med.

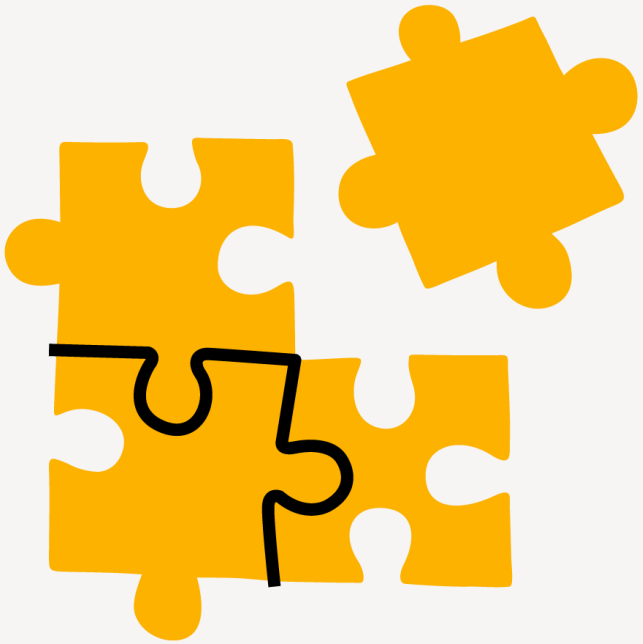
- **Why:** Hvorfor/på hvilken måte er dette viktig for barns utvikling. **Alle WHY'ene er for dere.** Benyttes når dere gir tilbakemelding til foreldre, og gir forklaring og forståelse for hvorfor det som dere har synliggjort under WHAT (sjekklisten) er viktig for barnets utvikling.

© 2024 The Regents of the University of Colorado, a body corporate. All rights reserved.

Sammen på vei
Nurse-Family Partnership®

Rollespill om hvordan bruke When – What –Why i en tilbakemeldingssituasjon

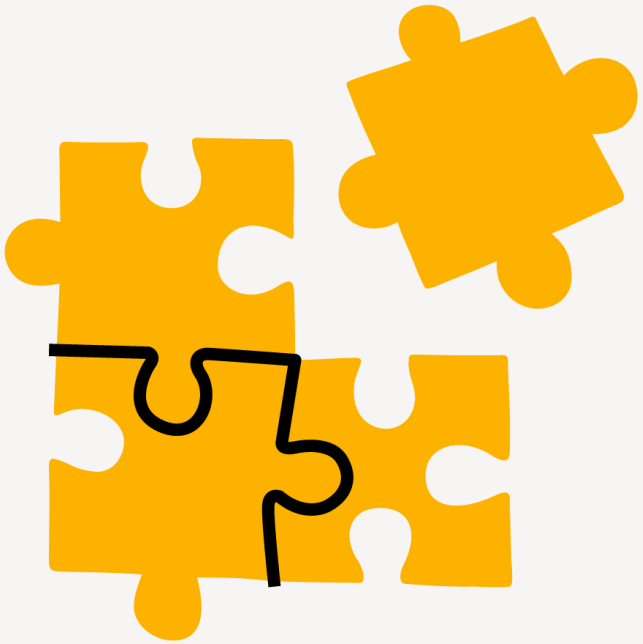

Sammen på vei
Nurse-Family Partnership®

When – What –Why

Strukturert situasjon

Element 3:
Si hva som er forventet - steg for steg

Sammen på vei
Nurse-Family Partnership®

When – What –Why

Strukturert situasjon

Element 4:
Instruksjonsøyeblikk og kontaktøyeblikk